

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și înscrieri se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiilor:</p> <p>Pentru publicații oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Nr. 400 Pres. ex 1938.

VASILE,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul episcop
al eparhiei Caransebeșului.

Iubitului Cler și Popor dreptcredincios din această de Dumnezeu păzită eparhie
Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.
Iar dela smerenia noastră arhierescă binecuvântare.

„... și pe pământ pace
între oameni bunăvoire”.

(Luca II., 14.)

Iubiți fii sufletești,

Cunoașteți desigur, cu toții — fie și numai sub forma unei amintiri din copilărie — starea de pace și cucernică evlavie ce se sălășluiește în suflete și stăpânește întreaga ființă a tuturor membrilor unei familii creștine, adunată în seara sfântă a lui Ajun la un loc întru așteptarea colindătorilor, — vestitori ai praznicului Nașterii Domnului — și a sfințelor slujbe dumnezeiești din ziua Praznicului.

Această stare de pace a sufletului creștin în preajma și în tot timpul sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului este ca un dar ceresc cu care Părintele nostru din ceruri ne-a dăruit odată cu trimiterea Fiului Său în lume spre mântuirea noastră. Este o mărturie — mai puternică, sau mai slabă, mai limpede, sau mai ștearsă — după om — a sufletului nostru de creștini, că prin trimiterea în lumea învrăjbită cu El, prin păcatul cel dela strămoșul Adam, a Unuia născut Fiului Său — pe calea nașterii după trup — bunul nostru Părinte ceresc s'a împăcat cu noi, ne-a primit iarăși în starea de fii ai Săi și moștenitori ai împărăției de har și îndurare, de sfințire și mântuire ce El Insuși a gătit pe seama noastră, a oamenilor.

Aceasta este pacea ce o vestesc și îngerii păstorilor din preajma peșterii în care s'a născut Mântuitorul, preamărind pe Dumnezeu pentru ceea ce s'a petrecut în acea noapte sfântă în ieslea din Vifleem și arătând, că minunata naștere a lui Iisus înseamnă, precum: „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu”, totașa: „pe pământ pace și între oameni bunăvoire (Luca II., 14). Aceasta este pacea despre care vorbește și sfântul apostol Pavel când

mărturisește că: „...venind (Iisus Hristos) a vestit pace, vouă celor de departe și celor de aproape“ (Efes. II., 17). Iar această stare de lucruri urmează din împrejurarea atât de fericitoare pentru noi creștinii că: „... El (Mântuitorul Iisus Hristos) este pacea noastră, care... peretele cel din mijloc al zidului a sfârâmat, vrajba în trupul Său... stricând...“ și „...făcând pace“ (Efes. II., 14—15). De aceea și cântarea noastră bisericească, preamărind pe Dumnezeu și Tatăl nostru Cel din ceriuri pentru darul de pace și împăcare cu Sine, ce ni-a prilejuit prin întruparea Fiului Său Celui vecinic în Pruncul Iisus, născut în peșteră, înfășat în scutece și culcat în ieslea dobitoacelor, îl numește pe cel Atotputernic: „Dumnezeul păcii, Tatăl îndurărilor“, pentru că „pe Ingerul sfatului Său celui mare, dăruindu-ne pace L-a trimis nouă...“ (Catav. Nașterii, peasna 5). Și din același motiv pe Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria aceeași cântare o arată ca pe Acea, „prin care noi păcătoșii împăcându-ne cu Dumnezeu“, cu credință și cu dragoste se cade să o lăudăm.

Iată, iubiți fii sufletești, cum însăși cea mai tainică șoaptă și dorire a sufletului nostru de creștini, într'un singur glas cu nemincinoasa învățătură a dumnezeeștilor Scripturi și cu mărturia duioselor noastre cântări bisericești, ne înfățișează sărbătoarea Nașterii Domnului, Crăciunul nostru românesc, ca pe un praznic al păcii. Ca pe un praznic al împăcării noastre cu Dumnezeu, după ce veacuri nesfârșite am trăit învrăjbiți cu Domnul și Stăpânul vieții noastre, cu Dumnezeu și Tatăl nostru din ceriuri.

Pacea aceasta cu Dumnezeu, ce ni-a hărăzit-o Iisus Mântuitorul prin nașterea Sa, este pentru noi creștinii drumul cel mai drept și mai sigur spre cer. Spre a da cât mai multor oameni puțința de a intra întru împărăția ceriurilor bunul nostru Părinte ceresc ni-a pus la îndemână acest minunat mijloc: *pacea sa*, împăcarea cu El prin Iisus Hristos Fiul Său și Mântuitorul nostru. Împăcare după care a însetat neconținut sufletul chinuit de păcat a toată omenirea, dela Adam până la Hristos.

Și ce mare preț are, iubiților, pentru noi oamenii, această pace a sufletului nostru, acea pace ce ni-o prilejuește conștiința de a ne ști împăcați cu Dumnezeu și cu oamenii — frații noștri și fiii Aceluiași Părinte — prin Iisus Hristos. Ea singură, această pace, e statornică și neturburată de nimeni și nimic. Ea niciodată nu aduce desamăgiri și scârbe. Ea mai vartos ne cheazășuește nemincinos iubirea din partea lui Dumnezeu. Ea poartă în sine mireasma curățeniei și nevinovăției raiului din care am căzut ca și arvuna păcii vecinice, cea întru împărăția ceriurilor. Ea singură e în stare să ne îmbie — chiar și în timp de grele lipsuri și strâmtorări — mângăere și mulțumire. Câtă vreme chiar și cele mai mari și mai râvnite plăceri pământești lasă totdeauna în urma lor un gol, o amărăciune și scârbă în suflet.

Astfel este pacea ce ni-a adus-o în lume Mântuitorul Iisus Hristos prin venirea și petrecerea Sa între noi și spre mântuirea noastră. Spre această pace ne îndreaptă ochii sufletului și toată dorirea ființei noastre, ca spre o moștenire neprețuită, El Însuși, prin dumnezeeștile-I cuvinte, când zice: „Pace las vouă, pacea Mea dau vouă; nu precum lumea dă Eu dau vouă“ (In. XIV., 27).

Dar, iubiților, pacea cu Dumnezeu, întrezărită și simțită de sufletele credincioase de fiecare praznic al Nașterii Domnului, ca o culme spre care tinde toată dorirea ființei creștinului adevărat, numai așa poate deveni un bun al nostru, de care să nu ne lipsim toată viața noastră, dacă ne străduim să facem din credința noastră creștină și din poruncile ce ni le pune ea înainte, cârmaciul gândurilor și faptelor noastre. Cu un cuvânt: dreptarul vieții noastre de creștini. Numai dupăce ne-am apropiat cu credință de Iisus Mântuitorul și de dumnezeasca Lui învățătură, îndreptându-ne astfel înaintea lui Dumnezeu și făcând din sufletele noastre credincioase și cucernice „ieslea sălășluirii“ Lui, putem nădăjdui să avem parte de pacea ce El a adus-o în lume. Așa după cum lămurit ne arată sfântul apostol

Pavel zicând: „*Dreptaceea îndreptați fiind prin credință, pace avem către Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos*“ (Rom. V., 1).

Pe lângă credință, pacea noastră cu Dumnezeu mai atârnă și de măsura în care ne sânguim să plinim în viața noastră de toate zilele voia lui Dumnezeu cea prea sfântă întru toate, ferindu-ne în același timp de a o nesocoti și călca prin păcatele noastre. Căci altfel pacea adusă nouă de Dumnezeu prin Iisus Hristos și vărsată în inimile noastre prin lucrarea sfințitoare a Duhului sfânt, de multe ori ni se răpește și risipește tocmai prin păcatele noastre și urmările lor stricătoare de suflet. Ca și prin poftele inimii noastre și prin ispitele și patimile cu cari ne împresoară lumea în care trăim. Deci să grijim ca să putem viețui așa, încât voia lui Dumnezeu, arătată nouă în poruncile legii noastre străbune, să ne fie singurul dreptar al vieții noastre de creștini, căci: „...*câți vor umbla cu dreptarul acesta pace peste ei și milă...*“ (Gal. VI., 16).

Pacea cu Dumnezeu, adusă nouă de dumnezeescul Prunc născut în ieslea Viflee-mului, poartă în sine, ca pe un sâmbure binecuvântat, și pacea cu noi înșine și pacea cu semenii noștri.

Pacea cu noi înșine iarăși nu o putem dobândi decât dacă supunem întru toate trupul nostru sufletului din noi. Și dacă nu îngăduim ca poftele și plăcerile trupului să înnăbușe doririle sufletului și să-i împiedece sborul însetat spre desăvârșire și, pe această cale, spre Dumnezeu. Cine, deci, se lasă robit de dulceața mincinoasă a poftelor și a păcatelor ce nasc din ele, nu poate nădăjdui să aibe pace nici cu Dumnezeu, nici cu sine însuși. Căci pacea dăruită nouă prin Nașterea Domnului nu suntem siliți să o primim. Vestirea îngerilor din noaptea Nașterii arată că pacea se dă numai oamenilor cu „bunăvoire“ de a o primi. Unde această „bunăvoire“ lipsește, nu poate fi vorba de pacea Domnului. Și creștinul care nu se grăbește să scape de povara păcatelor sale prin sfânta Taină a spovedaniei și să-și întărească sufletul și legătura lui cu Mântuitorul prin sfânta Taină a Impărtășaniei, nu va putea avea parte de pacea cu sine însuși, ce ni-a adus-o Iisus-Pruncul prin nașterea Sa.

Iar fără această pace cu noi înșine nu va fi pace și bună înțelegere nici în familiile noastre. În locul ei se cuibăresc certurile și desbinările, divorțurile și judecățile, nemulțumirile și turburările și atâtea alte rele, din a căror robie tocmai azi, în vremurile ce trăim, ar fi cu folos să ne putem slobozi, cât mai repede și mai cu desăvârșire.

Căci pacea cu noi înșine lipsindu-ne, nu putem avea parte nici de pace cu semenii noștri. La această pace nu vom ajunge decât obișnuindu-ne să dorim semenilor noștri tot ceea ce ne dorim nouă și să ne ferim a le dori și face ceea ce nici nouă înșine nu ni-am dori, nici face.

Și niciodată, iubiților, n'am avut noi, Românii, mai multă trebuință, atât pentru viața noastră a fiecăruia, cât și pentru viața de obște din țara noastră, de această pace cu noi înșine și de urmarea ei atât de firească, pacea cu toți oamenii. Oameni asemenea nouă și frați cu noi, ca fii ai Aceluiași Părinte ceresc și, în același timp înfrățiți cu noi prin aceeași credință în Iisus Hristos Domnul nostru.

Pe noi Românii, dincolo de legăturile noastre de frățietate cu toți oamenii, ca fii ai Aceluiași Părinte ceresc, și cu toți cei de o lege și credință cu noi, ne mai leagă obârșia noastră din aceiași strămoși ai neamului nostru. Ne leagă același sânge ce curge în vinele noastre, isvorât din sângele străbunilor noștri. Ne leagă înfrățirea noastră cu aceeași glie strămoșească, sfințită și îngrășată cu sudoarea, sângele și oasele înaintașilor noștri. Mucenici ce s'au jertfit pentru păstrarea ființei noastre naționale românești, pentru limba și legea noastră străbună, pentru întregirea neamului și patriei noastre în hotarele ei firești, pentru binele și fericirea noastră de azi și pentru nădejdi și așteptările de mai bine pentru viitor, nădejdi de propășire și slavă a neamului și patriei întregite. Ne leagă atâtea morminte

scumpe de înaintași și atâtea troițe și sfinte lăcașuri, răsărite din râvnă de creștinească etlorie, cu cari este sfințit pământul Țării noastre scumpe. Ne leagă munții și codrii noștri înfrățiți cu Românul în vremuri de bejenie. Ne leagă văile și apele cari au purtat cântecul și jalea noastră. Ne leagă atâtea podoabe și comori ale sufletului nostru românesc, cari toate așteaptă să fie puse în valoare și lucrare, printr'o muncă pașnică și rodnică spre binele și propășirea obștei românești. Și ne mai leagă, iubitorilor, credința și supunerea juruită de înaintașii noștri augustei noastre Dinastii, înfrățită, în atâtea rânduri, până la jertfirea de sine cu nația și cu soarta ei: bună, sau rea, cum a fost.

Pe noi cei de azi ne mai leagă îndeosebi credința și supunerea cu care datorăm Majestății Sale, iubitului nostru Rege Carol II-lea. Recunoștința, cinstirea și admirația cu care-l suntem datori pentru tot ceace a făcut și face pentru binele nostru și pentru întărirea, ridicarea și apărarea Țării. Și pentrucă, în ultima vreme de neliniște și îngrijorare, când la Răsărit și la Apus patimi nesăbuite au pus iarăși vâlvătae de răsboaie și poftă neastâmpărate amenință și strică hotare și pacea atât de dorită de toată lumea, Majestatea Sa a știut să fie „din nou folositor Țării“.

Pacea cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu semenii noștri, adusă pe pământ de Nașterea Mântuitorului e sortită să pecetluiască și întărească toate aceste legături ale sufletului nostru românesc și creștin. Pacea ce se revarsă asupra lumii din ieslea Vifleemului, în care s'a sălășluit Pruncul-Iisus, e singură în stare să închege toate aceste legături ale sufletului nostru românesc într'un armament sufletesc nebiruit, în stare să înfrângă orice uneltire și răsvrătire desbinătoare din lăuntru Țării și să impună măsură în vorbă și cumpăt și chibzuială în faptă oricărui neastâmpărați de dincolo de hotare.

Odinioară, în vechea Romă, iubitorilor, a izbucnit o revoluție. Mulțimea răsvrătită năvălia tot mai amenințătoare spre ostașii trimiși să țină rânduială în mândra cetate. Într'o clipă grea comandantului trupei, sutașului Marc-Antoniou i-a venit un gând bun. A ridicat în brațe un copilăș, amenințat să fie călcat în picioare de mulțime și a strigat cu glas puternic:

— „Cetățeni! acest copilăș dorește și vă vestește și vouă pace!“

Privind spre nevinovatul copilăș, ochii mulțimei înverșunate s'au împăienjenit de lacrimi, patimile s'au potolit, amenințările au amuțit și cei răsvrățiți s'au întors la casele și rosturile lor.

Să luăm și noi, iubitorilor, în brațele sufletului nostru pe Pruncul Ce azi din nou se naște pentru a se sălășlui în ieslea sufletelor creștine — gata de a-L primi cu credință — și să-l ridicăm cu evlavie, cu încredere și cu sufletul deschis în fața lumii. Să strigăm „**pacea Lui**“ în fața tuturor celor ce, din lăuntru, sau din afară, amenință pașnica noastră viețuire și dorul nostru de muncă cinstită pentru binele obștei românești și întărirea Țării noastre, cu atâtea jertfe întregită. Privirea blândă a Pruncului Iisus, Căruia I-am gătit sălășluire în ieslea sufletelor noastre, va potoli orice patimă și va face să amuțească orice amenințare ce s'ar ridica împotriva noastră. Pacea adusă de El pe pământ să ne fie scut și armură nebiruită. Astfel înarmați putem nădăjdui ca: „**Dumnezeul păcii să ne sfințească pe noi întru toate desăvârșit și întru tot întreg duhul nostru; și sufletul și trupul fără de prihană întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos să se păzească**“ (I. Tess. V., 23). Amin.

Caransebeș, la praznicul Nașterii Domnului din anul 1938.

Al Vostru, al tuturor, iubitor părinte:

† **VASILE**
Episcop.

Sensul atâtor nașteri divine între noi.

Plinirea timpurilor, întâmplată acum aproape două milenii în urmă, a înscris ivirea zorilor de operă mântuitoare prin conceperea și nașterea Fiului lui Dumnezeu între noi.

Căderea protopărinților noștri în raiul stării îngerești, ne-a atras după sine moartea spirituală prin păcat, moartea corporală prin suferințe și boli diferite și ne-a desfacut din comuniunea intimă a noastră ca creatură, de Dumnezeu ca Creator. Creația înrăutățită devine pentru creatura căzută vale a plângerii, iar viața ei — popas al calvarului scurt, mărginit și plin de regretul nostalgic al fericirii avută cândva în protopărinți.

Atotîndurarea și bunătatea divină promite însă acum dela cădere satisfacere deplină a Sa prin nașterea unui Mântuitor al omenirii căzute. Înspre aceasta însuși Fiul lui Dumnezeu se supune iconomieii divine mântuitoare, se conține dela Spiritul Sfânt și coboară în vale de plângeri umane, spre a ne răscumpăra prin moartea Sa substitutorică sacrificială pe cruce.

Sfârșit de Decembrie cu negură de zile după el înscrie de-atunci an de an nașterea Fiului lui Dumnezeu între noi. An de an Biserica noastră dreptmăritoare *trăște efectiv* și se bucură de această naștere în mijlocul Ei, mărinind-o în cântări exuberante de laudă și vestind Ianuarie imaculat de zile multe de renaștere spirituală.

Corurile oastei îngerești se înalță de-atunci an de an în Biserică: „Siavă întru cei de sus lui Dumnezeu pace, între oameni bunăînvoire“ (Luca II., 14).

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos este trăită mistic de Biserică an de an, întocmai cum această naștere a fost efectuită sub timpuri de Logosul ce se întrupează, luând an de an proporții de soteriologie cosmică. Evenimentul nașterii devine eveniment inițiator în comemorarea anuală a întregii ofițerii mântuitoare a lumii de sub păcat. An de an se naște Domnul nostru Iisus Hristos pentru mântuirea noastră, an de an ne învață, an de an ne conduce împărătește spre înțelegerea marelui jertfe pascale, oferă în însușirilor noastre subiective de mântuire sub veac.

Într'acest sfârșit de Decembrie ne bucurăm iarăși și slăvim pe Hristos, care se naște între noi, inaugurând Ianuarie nou de renaștere a tuturor alor noastre cele omenești.

Cuvine-ni-se deci, să ne ancorăm sufletele în bucuria unei nașteri fără seamăn între creaturi, spre a putea urca bine întemeiați drumul

obositorul drum, înspre Golgotha suferințelor ispășitoare.

Cu nașterea Domnului nostru Iisus Hristos să începem munca zi de zi de colaborare anuală a mântuirilor noastre, înspre care ne îndeamnă neîncetat glasul Bisericii învățătoare prin Cuvântul lui Dumnezeu din Scripturi și Predanii.

Alături de Copilul-Dumnezeu al bucuriilor noastre ale tuturor, câți suntem ortodocși și formăm trupul mistic al Domnului nostru Iisus Hristos, care iar se naște pentru omenire; să renaștem mistic împreună cu El, să creștem și să proșăsim cu vârsta, în înțelepciune și har înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. (Luca II., 52).

Și iată sensul atâtor nașteri divine între noi!

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Omagio I. P. S. Patriarh Miron.

De: Prof. Gh. Cotoșman.

S'au scurs în negura vecinicii 19 ani de când Banatul a dat Bisericii și Țării întregite pe conducătorul suprem al destinelor sale spirituale. Lipsește, de sigur, perspectiva timpului, ca să putem judeca, în toată amploarea și'n accentele ei fundamentale, viața și opera unui Om, care s'a identificat întru toate cu aspirațiile și cu viața însăși a poporului din sânul căruia a ieșit.

Urmele lăsate de Înalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Dr. Miron Cristea, în Banatul pe care l-a păstorit în epoca cea mai critică dar și cea mai încărcată de glorie și fericire a existenței sale; sunt încă destul de proaspete.

Cu cât ne vom depărta în timp, cu atât personalitatea de vaste proporții a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Miron, se va proiecta tot mai superbă și mai strălucitoare pe firmamentul istoriei Neamului, în care ea a scris, cu litere de aur, pagini nepieritoare.

Din pragul celor 70 de ani de prodigioasă activitate, Înalt Prea Sfinția Sa poate privi liniștit și mulțumit că tot cecece a gândit, a crezut și a nădăduit în modestul Scaun episcopesc al Caransebeșului, a realizat, din înălțimea și strălucirea tronului patriarhicesc din București, pe întreg întinsul plaiurilor României întregite.

A șterge colbul uitării așezat de vreme asupra unor înfăptuiri de o considerabilă importanță pentru trecutul Bisericii și al Neamului nostru în Banat; a înălța mai sus și a încadra cu năframa recunoștinței o icoană venerată de toată suflarea românească; a reactualiza un trecut ce se confundă cu istoria pătri-

mirii noastre naționale, și a cărui strălucire nu o vor întuneca nici veacurile, — credem a fi de cea mai mare importanță pentru oricine simte românește și mai cu seamă pentru noi, cei tineri, cari, azi mai mult ca oricând, avem nevoie de exemple și modele vii, de monumente impunătoare, care să ne servească drept îndreptar și far luminător în drumul nostru de cucerire a virtuților și de păstrare intactă a patrimoniilor strămoșești.

Folosim acest fericit prilej al aniversării celui de al 70-lea an de viață a Înalt Prea Sfințitului nostru Părinte Patriarh, spre a desprinde, din noianul dovezilor rămase în arhiva Consistorului din Caransebeș și din cele depozitate în conștiința Bănățenilor, câteva crâmpoșe din viața Celui ce nu scapă nici un prilej spre a-și exprima bucuria de a fi plecat — la locul înalt ce-l deține prin nesfârșite merite și neegalate virtuți, — din Banatul cântecului, al muzicii și al celor mai frumoase tradiții religioase și naționale.

Vom încerca, așa dar, să încreștăm pe scurt realizările Înalt Prea Sfințitului Patriarh Miron în cei nouă ani cât a păstorit, sub stăpânire străină, ca Episcop în Scaunul ilustrat de naționalistul și primul Episcop al restauratei Episcopii a Caransebeșului, Ioan Popasu și de academicianul Nicolae Popea.

Dacă înfăptuirile la Episcopia Banatului nu stau în raport direct cu înțelepciunea, cu priceperea, cu zelul, cu entuziasmul și cu munca cheltuită de tânărul Episcop Dr. Miron Cristea, faptul se datorește împrejurărilor excepțional de critice și a stărilor încordate din eparhia Caransebeșului, ale cărei legitime dorințe au fost consecvent și metodic nesocotite de stăpânirea vitregă, — precum și zilelor amare — jumătate din totalul zilelor de arhipăstorie la Caransebeș — provocate de măcelul deslănțuit de hidra bicefală austro-ungară.

În cuvântările dela hirotonirea întru arhiereu¹ și de instalare în Scaunul episcopal², Prea Sfințitul Episcop Dr. Miron Cristea schițează următorul program de muncă:

Să lumineze clerul și poporul din eparhie; să ridice moralul și să întărească disciplina pe toată linia; să desvolte toate așezămintele bisericești, culturale și economice ale eparhiei; să echilibreze și să sporească fondurile și fundațiunile centrale; să introducă o administrație ușoară și un control sever în administrarea tuturor averilor bisericești din parohii, și mai presus de toate, să restabilească pacea între partidele beligerante, cari — în urma celor trei alegeri de episcop, din cari două neconfirmate de Regele-Împărat — au înveninat foarte mult atmosfera dintre credincioșii eparhiei.

Un astfel de program bogat, care îmbrățișa cele

mai curate probleme de viață și de progres ale unui popor de sub stăpânire străină, numai un Episcop conștient de menirea Sa sublimă, un bun Român și un convins ortodox putea să-l ducă — cum l-a și dus — la îndeplinire.

Cucerit și mișcat de grandioasele manifestațiuni de simpatie, de dragoste și alipire ce — dela primul pas făcut pe pământul istoric al Banatului — l-au arătat Bănățenii, în cadrul unor serbări de stil legendar, Episcopul Miron — a cărui inimă dintru început a bătut la unison și'n aceeași cadență cu inima Bănățenilor — spre a da și mai multă tărie programului enunțat, făgăduiește solemn că stelele conducătoare ale activității Sale viitoare vor fi: credința și legea strămoșească, limba și cultura românească, dragostea și înaintarea patriei străbune.

Câte cuvinte tot atâtea pietre unghiulare puse la fundamentul mărețului edificiu durat de geniul unui Episcop, care sub privirile vigilente și iscoditoare ale împilatorilor milenari, a cutezat să afirme că viața și activitatea Sa se va inspira din legea, limba și cultura românească, și că idealul vieții Sale este înaintarea Patriei străbune.

Numai cine a trăit sub jug străin poate aprecia la justa ei valoare această atitudine mai mult decât îndrăzneată, eroică chiar, a unui Episcop român, care cu fiecare cuvânt rostit a aruncat în suflete scânteii de nădejdi noi, ce au ținut aprinsă conștiința națională în vederea realizării strămoșescului vis.

Mai mult decât atât. Prea Sfințitul Episcop Miron nu este numai un conducător religios-național dintre cei mai de frunte ai Românilor de dincoace de Carpați în deceniul ce a premers marelui epopei a Neamului, — nu este numai un animator și răscolitor de spirite, un misionar al Ortodoxiei și al ideii naționale, ci El este un precursor, un vizionar, ba chiar un prooroc al Neamului, înzestrat cu un ascuțit simț de intuiție a marilor prefaceri politice viitoare, cari vor culmina cu epocalul eveniment din 1 Decembrie 1918.

Odată instalat în Scaunul istoric al Caransebeșului, Prea Sfințitul Episcop Miron trece la fapte, realizând, punct de punct, cu o perseverență de fier, programul ce singur și l-a impus. Dușman înverșunat al verbalismului sec, al formelor searbede, al ideilor platonice irealizabile, El pășește drept și neșovăitor în arena realităților vieții religioase, culturale, naționale și economice a credincioșilor Săi. Obsedat de gândul de a fi cât mai folositor Bisericii și Neamului Său, și conștient că nimic durabil nu se poate înfăptui decât numai prin muncă serioasă, metodică și încordată, Prea Sfințitul Episcop Miron și-a gravat pe lespedeia inimii lozinca: *nulla dies sine linea* pe care a respectat-o cu sfințenie și pe care nici azi, în ciuda celor 70 ani ce-i apasă umerii, n'a părăsit-o.*)

1) A fost hirotonit arhiereu, în Sibiu, la 20 Aprilie 1910.
2) Instalarea în Scaunul episcopiei din Caransebeș s'a făcut la 25 Aprilie 1910.

*) Acest articol omagial, din care publicăm fragmentul de față, apare într-o broșură.

Tehnica modernă

în lumina moralei creștine

De Prof. Dr. L. Busuioc.

Două civilizații se înfruntă astăzi și noi suntem martorii unor frământări cu urmări încă neprevăzute.

Să numim pe cea dintâi epoca uneltei, cu rădăcini cari se duc până la primul pas pe care l-a făcut omul pentru a cuceri natura, epocă de dureroasă încordare a voinței de a crea, epocă de privațiuni și sărăcie; pe cea de a doua epoca abundenței, epocă cu infinite posibilități de producție, epoca mașinii, dar, mai ales, epoca de exaltare a orgoliului omenesc.

„Am făcut un uriaș progres în cucerirea forțelor naturii și în organizarea lor, și cu ce viteză! Într'un singur veac am făcut mai mult progres decât în patruzeci de secole anterioare, iar din 1900 am mers încă și mai repede“.¹⁾

Trecerea însă dela unealtă la mașină pune cea mai grea și dureroasă problemă pe care omenirea a cunoscut-o vreodată.

Se pune întrebarea: Structura morală a societății omenesti, așa cum au cristalizat-o atâtea secole și marii eroi inspirați ai credinței, va rezista ea în fața dezorientării generale de azi?

Un fapt de netăgăduit este că climatul general al omenirii s'a schimbat și sănătatea ei se resimte de această modificare neașteptată de mediu.

Dar sănătatea omenirii este morala ei. Se va adapta morala noastră tradițională acestei nebunii a vitezei, sau va avea și ea soarta uneltei de ieri.

Și ceeace-i mai grav, este faptul că industrialismul nu se mărginește numai la o dezvoltare a tehnicii, la noi mijloace de producție, ci el tinde la transformarea omului însuși, la o răsturnare a raporturilor dintre indivizi, clase și rase, atinge însăși religia și morala.

Înainte de a aprecia temeinicia acestor pretenții, putem cel puțin anticipa că fericirea atât de mult trâmbițată la începutul acestui veac, nu s'a sălășluit încă printre oameni. Din contră, belșugul presupus prin deslănțuirea

uriișei forțe a mașinei, are par'că ceva din sfârșitul ospățului lui Balthazar.

Iată ce afirmă un mare scriitor: „Începutul veacului al XX. nu-i începutul unei epoci de curaj ci mai mult de spaimă. Omul se teme de ce-i în el și în afară de el. Se teme de tot ceeace crează, se înspăimântă în fața destinului. Socialismul și comunismul nu sunt decât uriașe valuri de spaimă“.²⁾

Care sunt valorile, sau mai curând, care este cadrul în care s'au dezvoltat aceste două civilizații? Încercând să-l fixăm, vom putea întrezări cel puțin anumite rezultate.

*

S'a căutat în multe feluri explicația acestui fapt de o covârșitoare importanță: suveranitatea pe care o exercită omul asupra celorlalte ființe.

Care poate fi, în adevăr, originea acestei supremații?

„Dacă am putea trece peste orice orgoliu — spune Bergson — dacă pentru a defini specia noastră ne-am ține strict de ceea ce istoria și preistoria ne arată ca trăsătură caracteristică și constantă, în ce privește omul și inteligența, n'am spune poate homo-sapiens ci homo-faber. În definitiv, inteligența privită în manifestările ei originale, este facultatea de a fabrica obiecte artificiale, în special unelte într'o nesfârșită variație“.³⁾

Prin urmare caracteristica omului este de a concepe unelte, de a construi obiecte exterioare organismului său, într'un cuvânt, a lucra. Animalul nu lucrează, întrucât orice străduință rămâne străină de o adaptare nouă a mijloacelor față de scop.

Uneltea, această prelungire a forțelor omenesti dincolo de limita lor, este izvorul supremației omului. Munca este aspectul moral și spiritual al măreției omului „faber“. Noțiunea de muncă și unealtă rămân strâns legate și constituie un aspect esențial, specific omului. Dacă e adevărat că munca este manifestarea originală a inteligenței omenesti, atunci se înțelege, că în orice activitate colaborează și se angajează deopotrivă corp și suflet. Întrebuințarea uneltei constituie o creștere a personalității omenesti.

Când omul ia în mână sapa sau securea, acestui gest îi corespunde necesar un act de

1) André Siegfried: „La crise de l'Europe au XIX.-e siècle“. Paris, 1935.

2) „Revue des deux Mondes“, 15 Fevrier 1935.

3) Bergson: „L'Evolution créatrice“.

inteligență care dă activității sale un sens și o valoare.

Această valoare apare și mai evidentă dacă considerăm contrastul dintre uneltă și mașină. Pe când cea dintâi înobilează munca al cărei centru rămâne omul, mașina din contră suprimă orice personalitate prin faptul că ea devine centru de energie autonomă. Uneltă, în sine, instrument inert și steril, nu devine activă de cât în momentul când este folosită, când începe activitatea omului. Ea nu amenință deloc această autonomie a omului în care Kant vedea originea măreției lui.

Mașina nu-i însă numai uneltă exterioară omului, ea este în același timp, și mai ales, energie exterioară. Energia omului este aruncată la periferie pe când mașina, realizând un îndoit câștig: de forță și de timp, se desprinde de sub autoritatea „părintească“. Astfel omul modern vede cu îngrijorare că a pierdut controlul asupra energiei sale, limitate până acum, deoarece energia mecanică este nelimitată și incomparabil mai ușor de utilizat decât energia omenească.

Dar odată cu această schimbare de raporturi sunt puse în discuție însăși privilegiile speciei noastre.

Până în prezent părea firesc să spunem: Numai omul cugetă, deci numai omul „lucreează“. Și tot așa de legitim ni se părea să afirmăm: cu cât omul gândește mai mult, cu atât lucrul lui are o mai mare valoare, cu atât mai mult existența lui este mai prețioasă. O astfel de judecată găsea până acum o aprobare unanimă, ca ceva definitiv stabilit. Iată însă că odată cu mașina, o serie de „ființe“ noi și-au făcut apariția pe pământ, ființe mult mai inteligente, mai active, decât masa comună a oamenilor.

Cu aceasta s'a produs imediat o depreciere a vechilor valori. Rasa omului sapiens a intrat într'o luptă aprigă de concurență cu rasa mașinilor.

O „selecțiune naturală“ neașteptată a aruncat pe al doilea sau al treilea plan, valori cari de secole ocupau primul plan, în special munca manuală.

Această antiteză dintre uneltă și mașină ne poate servi de cadru pentru a examina valoarea morală a epocii de producție limitată și valoarea pe care această epocă o atribuie muncii propriu zise.

(Urmează)

Iisus se naște în Vifleem...

De: Prof. Constantin Rudneanu.

Iisus se naște în Vifleem, deși mama Sa și tatăl Său adoptiv au fost domiciliați în Nazaret, și Nașterea Lui a răscolit lumea întreagă.

Evenimentul istoric de capitală importanța n'a rămas fără ecou. El se întâmplă tocmai atunci când împăratul Cezar Augustus, primul dintre împărații romani lansează celebrul său decret de conscriere a tuturor cetățenilor „al întregului pământ locuit“, adică a acelor provincii romane cari erau în legătură cu Roma, fie direct, fie indirect și cari depindeau de împărat.

Sf. evangelist Luca ne spune acest adevăr.

După prezicerile profetice, Mesia, fiul lui David, trebuia să se nască în Vifleem, cetatea minunată, menționată în istoria lui Izrael, fiindcă David s'a născut acolo, ea era reședința lui și a familiei sale.

Și Iosif și Maria s'au supus poruncii imperiale, și au luat drumul Vifleemului.

Deși porunca imperială era venită de la împăratul păgân, totuși sosirea Mariei și a lui Iosif în Vifleem, avea să schimbe mersul unei lumi, cari era spre sfârșite, avea să determine un nou senz vieții, — trebuia se schimbe mersul istoriei universale într'o formă nouă, necunoscută până atunci poporului cuceritor al lumii, să-i transforme sufletul împietrit, să-i înlănzească firea brutală...

Și, ceice citesc cărțile sfinte cu atenție, sbservă câte contrasturi nu se petrec cu ocazia ocestei nașteri sfinte — pe de o parte cum ne apune „exegetul creștin“, avem în față pe cel mai puternic șef al imperiului roman, pe cel mai temut dintre muritorii pământului, pe de altă parte copilul cel mic și nevinovat, care se naște dintr'o femeie umilă a lui Izrael într'un staul sărac.

Și copilul cel mic va triumfa, va învinge imensul imperiu roman, și-l va supune legii Sale divine, care va domina întreaga Lui lume...

Vifleemul de atunci și până azi a devenit pentru întreaga lume creștină, „școala minunată a umilinții și a dragostei“, el ne dă după expresia fericitului Augustin lecția cea mai minunată de virtute.

Fericiti vor fi toți aceia, cari și acum ca și odinioară cei dintâiu îngeri și cu păstorii din Vifleem după Maria și Iosif se vor închina sfintei nașteri a lui Iisus.

Ei vor fi văzut și simțit cum „cetatea lui David“ a luat aspectul unui oraș divin, fiindcă

cel ce se nascuse a fost într'adevăr Fiul lui Dumnezeu... „Vestea cea nouă“, a străbătut cu iuțea fulgerului, căci „noul-născut“ din orașul lui David este Mântuitorul Lumii, Hristos Domnul.

Minunea dela Vifleem străbate sufletele tuturor creștinilor, deschide calea nouă celor dornici de mântuire...

Ea este cel mai minunat popas de „pace și de bună înțelegere între oameni“... Vifleemul a devenit pentru creștini cetatea păcii și a dragostei, a umilinții, și a iertării nemăsurate pentru toți ceice greșesc...

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire“.

De ce nu-i, Doamne...

De ce nu-i Doamne 'n lume pace
Și dragoste între popoară,
Când steaua luminează ieslea
Și îngerii din Ceri coboară?

De ce nu-i Doamne 'n lume pace,
Când Fiul Tău zimbește dulce,
Iar Maica Lui ascultă — sfânta
Cântarea ce I-se aduce?

De ce nu-i Doamne 'n lume pace,
Când pruncii noștri dela școală
În sfinte zilele acestea,
Cu-atâta dor și drag de școală?

Și merg cu steaua pe la case
Și vremea nopții o frământă,
Iar glasul lor în liturgie,
Ajută Nașterea mai sfântă.

De ce nu-i Doamne 'n lume pace,
Când Fiului trimis de Tine,
Cei trei Crai odinioară —
Au știut mai bine să se 'nchine?

De ce nu-i Doamne 'n lume pace,
Când toți creștinii țin Crăciunul?
De ce, azi, trâmbița măririi —
Mai vrea s'o 'nece iară — tunul?

Mărire lui Dumnezeu și pace pe pământ!

Este cuvântul de preamărire, de laudă și bucurie, cu care îngerii și păstorii cu sufletul curat, au primit și preaslăvit, împrejurul ieslei din Betleem pe „Mântuitorul Lumii“ care prin jertfa Lui pe cruce, prin sângele vărsat acofo, a spălat păcatele noastre ale tuturor, ne-a sfințit și îndreptat!

Mântuitorul vine în mijlocul omnenirii întinată de ură și păcate, ca să ridice blestemul lui: Adam și să împace pe om cu Dumnezeu.

Mântuitorul vine pe pământ însoțit de o stea strălucitoare, care umple de lumină câmpul peste care niște umili păstori își mânau turmele lor, iar deasupra glas de laudă îngerească strigă „pace și bunăvoire“.

„Hristos pe pământ înălțăți-vă!“ El vine la plinirea vremii, cu simplitatea nașterii umile din staulul din Betleem, și se săiășluște într'o lume plină de patimi, dar totuși mângăiată de speranța și așteptarea răscumpărării făgăduite cu mulți ani înainte!

Din acest staul a pornit noul drum al mântuirii, din ieslea săracă ce a slujit de leagăn pentru noul născut Impărat al Impăraților, a izvorit învățătura dătătoare de viață nouă.

Astăzi clopotele bisericilor de pretutindeni ne cheamă și ne îndeamnă să ne ridicăm din adâncurile ființei noastre prăbușite și să ne apropiem spre taina cea mare a ridicării și izbăvirii. Aceleași îndemnuri și strigăte de odinioară, se aud și astăzi din depărtatele zări ale pământului și până la marginile lui, din țaria Cerului și până în taina singurătății dela părțile palatelor și până la fereastra celui mai îndepărtat și răzlețit cămin, revărsând din nou în sufletele noastre ale tuturor duiosia milostivirii sfinte.

Praznicul Nașterii Mântuitorului a sosit din nou ca să prilejuiască omului muritor să se apropie și să îngenunchie în evlavie unei rugi sfinte la staulul sufletului său, învrednicindu-se după credința și nădejdea ce-i calăuzesc pașii în lume, să cânte și ei întocmai.

Chemarea sfințelor altare răsună până departe peste sbuciumatele suflete, peste viața încordată de astăzi, căci Crăciunul din acest an află omnenirea în luptă și frământări, în dorințe de răsbunare și cucerire, în porniri ucigașe...! Și totuși, peste toți și peste toate meleagurile se revărsă sfânta cântare a Nașterii Mântuitorului, ca lumina ce a năpădit odinioară câmpul împânzit de oile păstorilor din Betleem, **Hristos**

se naște măști-L! Hristos din noaptea, în- tâmpinați-L!

Ascultați cuvântul sfânt, laude îngerilor, ca să cântăm și noi împreună cu ei cu mare bucurie, și să ne întindem prateroși mâini, să ne deschidem sufletul și să scriem: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământul pace între oameni bunăvoire*“, adică Hristos ce astăzi se naște e singura nădejde de mântuire a sufletului și a țării. Primejdia de ne putea o descal de mare și nu se știe dacă în anul vom mai avea posibilitatea bucurii și a păcii de care astăzi ne împărtășim. Să căutăm cu toții ca să nu ne fie zadarnic acest praznic de bucurie și de înălțare, în care pământul se învrednicește să primească pe Cel neîncăput, al să ne apropiem cu credință, cu dragoste, cu evlavie și nădejde în viitor, de ieslea sălășului Mântuitorului.

Și precum bolta cerului odinioară și-a arde candelile sale în semn de slavă și mărire în noaptea cea mare, așa și sufletele noastre să-și aprindă din nou candelile credinței, ca în pâlpăirea ei vie, să se curățească și purifice de orice întunec, spre a se încredința să primească cu adevărat pe Acela ce stă în răspântia drumurilor, gata să ne aducă pe pământ pacea și bunăvoirea între oameni.

Preot Petru Toma.

Irod în veacul de acum.

Așteptăm Crăciunul plin de frământări. Ceva se frământă, evenimente ascuțite prevestitoare de rău se precipită și la ușă bate pandă un Hristos plin de desnădejde pentru neascultarea inimii oamenilor.

Dacă treci pe la vârine acum în preajma sfintelor sărbători vei găsi acolo un adevărat material de război în miniatură pe care Moș Crăciun îl va dărui corileșilor, spre a le aduce bucurie.

Doamne! și pe copii îi pregătim de război...! De sfintele sărbători ale Nașterii celui fără de prihană când în casa sufletelor noastre ar trebui să se sărbătorească Pașca Domnului Iisus, inimile multora varsă ură și gânceni orfobi. În mijlocul forfetului general ne proiectează egări întunecoasă, tiranică a lui Irod veștețul criminal, vărsător de sânge nevinovat.

Irozii veacului! Da, acești Iroz n'au încetat lupta. În mijlocul unei lumi pline de răutate, Irozii veacului sunt își asvâră sabii.

E vinovata Biserica lui Hristos pentru răutățile lumii? E vinovata Biserica pentru ticălo-

sirea fiilor ei? E vinovată Biserica pentru toți Irozii ei s'au adăpostit sub zidurile ei în lupta cu Dumnezeu? E vinovată Biserica dacă fiii ei ratează sfîntenia marelui praznic duhovnicesc al Nașterii? — Nu.

Fiecare poate fi ucenicul Domnului sau poate fi ucenicul lui Irod.

Pentru izbăvirea omului, Biserica niciodată n'a folosit și nu va folosi forța și violența. Ea cheamă cu nespuse dragoste pe fiecare la picioarele Mântuitorului.

În „*Adevărul creștin*“, *Berdiaeff* scrie: „Domnul Iisus a venit în lume să mântuiască pe cei bolnavi și nu pe cei sănătoși, pe păcătoși și nu pe cei drești, virtuoși și curați. Iar genul uman convertit la creștinism, este exact în situația unui bolnav și a unui păcătos așa după cum Biserica lui Hristos nu este chemată să organizeze aspectul exterior al vieții și să învingă saul prin violență. Biserica așteaptă totul dela renașterea lăuntrică a omului, dela acțiunea reciprocă a libertății nmane și a grației divine. Ea nu poate impune binele cu forța ci așteaptă ca omul însuși să-l caute în urma unei experiențe personale, adesea penibilă. Adevărul creștin presupune deci libertatea și își așteaptă o victorie interioară și spirituală asupra răului“.

Eu cred că și din prea multă slobozenie, — în materie de credință și viață — dată de Biserica fiilor ei am ajuns să avem o armată de Irozii în sânul ei, atâția păcătoși cari refuză să se mai hrănească din buciulm viței. Pentru acești oameni Nașterea Domnului vine, dar vine cu căsăpirea porcilor, cu mese ispitoare și trai chiabur.

Pentru mici ca aceștia Domnul Hristos nu s'a născut. Conștiința lor refuză un Isbăvitor. În casa lor vestea îngerului din noaptea Crăciunului nu este primită. Viața lor nici acum nu se desfată cu raza de lumină a stelei care a luminat și a încălzit pe Prunc în ieslea sămădă din Betlehemul Iudeii.

Zilele acestea, scumpe sufletelor noastre, zile purtătoare de datini străbune, sunt așteptate de toți Irozii pământului pentru a se desfata în chip idolesc. Impotriva Domnului Iisus, — Dumnezeu intrupat pentru mântuirea lumii pentru scăparea neamului omenesc din robia diavolului, — dela început s'a ridicat diavolul prin Irod.

Și acest Irod trăește.

El s'a multiplicat prin veac în măsura în care creștinismul a cucerit marginile pământului. Irod s'ambulează îmbrăcat pe rând hlamidă roșie imperială sau togă de filosof. Pe timpul revoluției franceze Irod a fost enciclopedist și

francmazoni. Asvârlind coroana imperială de pe cap s'a încins cu șorț de zidar, a prins mistria în mână și în templele nocturne ale atheismului a caricaturizat misterul și ritualul Bisericii Domnului. Marea revoluția franceză n'a fost în fond decât reeditarea în stil grandios a uciderii celor 14 mii de prunci.

Când știința s'a dezvoltat, Irod a devenit savant și intrând în laborator, a încercat să dovedească că nu există Dumnezeu.

Astăzi Irod e demagogul francmazon care insultă Biserica, sau îl vei găsi transformat în tiran politic care varsă sânge în valuri, sau mergând mai departe îl vei găsi ca mafie ascunsă ce rânjind pregătește noi lovituri împotriva Păcii Pruncului Iisus.

Irod, acest nefast personaj e mereu în luptă. Il simțim în familie, în tineretul stricat ce grăbește cu pași alergători spre împlinirea poftelor trupului, în sectantul care svârle cu barda în Biserică și care-și strigă frații din diaspora să-ți dea lecții de libertate religioasă ție Țară a tuturor libertăților, înșfârșit îl simți, îl vezi pe Irod ucigătorul în toată societatea viciată de azi.

Un singur strigăt de alarmă se aude în tot tumultul. E strigătul evangheliei. Biserica lui Hristos înfruntă valurile de asalt ale satanei. Ea rămâne vecinic ieslea modestă dela Betlehem în care strălucește soarele dreptății și Impăratul păcii: **Iisus Hristos**. Ea este în stare să tămăduiască ranele sângerânde ale lumii păcătoase. Pentru înfruntarea irozilor din lume se cere o „armată de apostoli“ (Șerban Ionescu).

Luați aminte frații mei, **armată de apostoli...!**

Astăzi în Țara noastră se pune problema încreștinării societății românești atât de amarnic înșelată de Irod sub diferitele lui ipostasuri. Această problemă nu se poate rezolva numai prin măsuri luate pe jumătate, ori prin exclusivă îngrijire a trupului.

Luptă bărbătească împotriva Irodului. Țara se vrea curățită de unii ca aceștia și-și cere locul ei sub razele stelei călăuzitoare a Magilor.

Pentru aceasta însă nici ucenicii, nici magii nu trebne să se mai „întorcă“ pe la Irod, cel ce caută sufletul.

În conștiința fiecăruia să răsune în aceste sfinte sărbători minunata slovoslovie a lui Roman Melodul:

„Că pentru noi s'a născut prunc tânăr
Dumnezeu cel mai 'nainte de veci“!

Pr. D. V. Anuțoiu.

Strălucirea Slavei.

La căpătâiul celor douăzeci de veacuri, încheiate în fresca neantului, se profilează iarăși, în tremur de zare tănuită, Adevărul personificat în muchii de realitate văzută și trăită aievea.

Fiul lui Dumnezeu, vestit de proorocii vechiului așezământ, ia chipul omului de rând; copil micuț, înfășat în scutece alb de crin, așternut pe fân, oferă lumii cea mai pilduitoare dovadă de voită abnegație și slugarnică umilință. Fiul Tatălui din Cer, Cuvântul etern, adunat, cu sârnga nemărginitei dragoste pentru oameni, de pe caerul din care veacurile-și urzesc veșnicia, în carne, sub suflul de bou și'n cânt vrăjit de îngeri.

Două mii de ani, rostogoliți pe jgheburile necuprinsului, se'ncheagă în slova zilei mari a Nașterii'n același strălucit isvod al bucuriei, făurite pe nicovalele iubirii depline pentru „Cel deplin“.

„Hristos se naște, măriți-L! Hristos din Ceruri, întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă!“

Strălucirea Slavei dumnezeiești își potentează luciul, cu colorul auriu, cu sânguință stors din nardul de stelină arcuindă peste muchii de neant.

Nașterea Mântuitorului primește în nota ritmului evoluționist al lumii, cea mai spontană formă de împăcare a veleităților de destindere a tensiunilor, de inoculare a virtuților, de înfrățire a patimilor și de îngrădire a vanităților.

Mila și adevărul s'au împreunat, dreptatea și pacea s'au sărutat, zice Cartea sfântă. O mai sugestivă icoană a caracterului sărbătorii Nașterii Mântuitorului nu este cu închipuire a se putea învedera.

Mărire întru cei de sus! Simfonie dăltuită în gama sufletelor însetate de dulceața revelației înmuchiata în formele realiste ale cuprinsului, pentru „Cel necuprins“.

„...Și Cuvântul trup s'a făcut“, și s'a întruchipat în osătura pământeanului înălțat la cer... Și aievea am văzut mărirea Lui, coborită pe pământ, în colț de țară sărac, aureolat de lumină despletită, din nimb de curcubeu, în strălucirea Slavei.

„...Și în lume a venit“, impresurat de așteptările înghețate de păcat și s'a născut din Maică preacurată și-a fost scaldat în alvie de lacrimi...

Magii, porniți pe drumuri de arșiță, cu chipuri arțăgoase, desprinși din întunec, sub faldul „Stelei mari“ au venit și se'nchină.

Bucuriile'n Cer și pacea pe pământ, prolog de viață nouă, încreștata'n cristeiștița de istov, aprinsă în vreasuri de aurori pe zaruri de avânt spre culmi de rugă mare.

Strălucirea Slavei, poleită cu mireasma rugăciunii în zori, balsam de smirnă'n mână-cândă, ancoră de nădejde înfiptă în creastă de alian.

Sfântă Sărbătoare, ajută-ne iară să vedem prin „Raza Tatălui“ din ceruri Ieslea și pe Hristos, Maica Precurată, magii îngenunchind, s'auzim în Ceruri cântarea cea nouă: „În lume bunăvoire și pace pe pământ!“

Preot A. Gh. Mihaileviciu

Religia Pruncului.

Dragostea plină de dăușie ce împrejmuește azi peștera din Vitteem o exprimă întreaga suflare creștinească în grija și gingașa atenție pentru copii. O mângâiere caldă, o nădejde și o blândă asigurare simțește ea în pulsul timid al copilului care — unul dacă este într'o casă — umple fericirea acelei case.

Și ei, creștinii, așa și înțeleg pe pruncul Iisus. Așa îl înțeleg ei mai bine, cu măsura dragostei pentru propriul lor copil!

Familiiile cu dare de mână reface în plăcere epizodul biblic al nașterii minunate; îl reconstituiesc, trăindu-l mai deaproape și copiii familiilor sărace. Acolo copilul e arbitru generozității părinților, cari pentru bucuria și fericirea pruncilor, își deschid inima săracilor; dincoaci, acesta, reeditare bimilenară a modestiei și sărăciei ce-au primit pe Iisus în lume, se simte pe dreptate mai aproape de El. Și unii și alții, prin milă și dragoste, urnesc omenirea spre ieslea miraculoasă, spre izvorul etern al vieții?

Cine, oprit de mâna întinsă a unui copil la colț de stradă nu-și sesizează fulgerător rostul lui în lume în raport cu situația unui copil care-ți cerșește mila? Cine nu se simte adânc mișcat la durerea unui copil, sau iarăși, pe cine glasul lui nevinovat nu-l înseamnă și nu-l recreiază?

Este oare ceva mai profund omenesc și'n același timp mai puțin trecător în această cascadă a nestatornicilor, ca iubirea de copii? Candida, înobilatoarea dragoste pentru copii?

Dar vedeți-i, observați-i: unde se concentrează iarăși atenția și dragostea lor? Copiii iubesc mai mult pe copii, și nu din instinctul asocierii numai, sau în vederea jocurilor, ci dintr'un instinct mai înalt, din căutarea între sine, din chemarea sufletelor lor curate!

De aci și bleoul nemărginit cu care copilul înfăptuiește formecătoarea minune a Nașterii Pruncului din Vitteem.

*

Care să fie atunci justificarea și fațesul acelei neghioabe filosofice nietzscheane, a omului liber, a supraomului?

Iată, un filosof, un spirit mare, pasionat de viziunea omului tare, a omului-zeu. Și, în celula singurătății lui, rupând contactul cu semenii, el pierde zi cu zi câte una din mândrele petale ale sufletului omenesc. Căci omul tare, e omul orbit la suflet, omul-fiară; religia lui, o renegare a asemănării cu Creatorul său, și chiar a Acestuia, și înlocuirea lor cu supraomul *Antihrist!* Zice doar Scriptura: „Mai bun este cel îndelung răbdător cu dăul, decât cel trufaș în gândul său“ (Ecl. 7, 8). Și iarăși: „...cel ce-și stăpânește duhul său, decât cel ce cucerește o cetate tare“ (Prov. 16, 32).

Podoaba omului, ca orice podoabă, este ascunsă, omul o poartă în sufletul său. Nu desmățul sincer al pasiunilor, nu liberul joc al patimilor nu însemnat vreodată aport în viața lumii. Popoare tari nu au fost acelea cu mușchi vânjoși, sau iute la mânia, dimpotrivă cele îndelung răbdătoare, cele tari în credință și cu virtuți morale!

Omul este om tocmai prin recunoașterea slăbiciunilor sale, prin stăruința de a le înlătura dela sine și dela semenul său — prin ceea ce el se apropie de chipul și asemănarea Creatorului său. Impunerea slăbiciunilor pe planul întâiu al preocupărilor omenesci, etalarea lor — aceea ce în chip paradoxal se numește *sinceritate, libertate* — duce la ruina frumuseții omenesci. Războiul de ieri ni-a demonstrat-o, cel de mâine o va desăvârși...

*

Sub forma cea mai omenescă, mai umilă, mai neputincioasă — am putea spune, a copilului, apare Iisus în lume. Contează El *ca alare* în viața acestei lumi?

„... Eu sunt calea, adevărul și viața“ — spunea Iisus.

Pentru monștrii veacurilor, pentru anti-cristii — aceia cari l-ar fi dorit Rege puternic, în armură de fier și oțel — ce mai poate însemna un prunc... născut în'o peșteră a dobitoacelor... în flăul din ieslea lor.

Ci pentru noi rădăna marea mângâiere mare, unica bucurie nemincioasă în marea aceasta a răutăților!

Noapte de Crăciun.

E noapte... și'n noaptea asta de Crăciun totul este sfânt și curat — începând dela cerul alb de zăpadă care desparte înalt, încoerind pământul cu lațoile nevinoavate: alb; totul primește ceva din măiestria tăcută a marilor mistere care-și au începutul în noaptea asta: Nașterea Domnului. Un fulg a privit pe fereastră și a văzut obrazele, îmbajorate de bucurie a doi copilași ce înăuntră unui improvizat „moș crăciun“ se rugau cu pălăvile lapezonate:

„Înger îngerului meu
„Roagă-te la Dumnezeu“...

Fugarul fulg numai atât a văzut, dar altul și altul venind lângă el i-a povestit toate, legând știre de știre: bucuria lor este de aproape două mii de ani și an de an aprinde speranțe mici și mari în marea preocupărilor de copil și de om, căci mințile copilașilor sburau departe, acolo unde între două dealuri și o câmpie întinsă s'a arătat o stea...

La Părintele Ilie, ferestrele varsă lumină ca ziua, iar la fereastra de către poartă, se vede arzând, ca un licurici, candelă înaintea icoanei ce domnește, în tăcerea din noaptea asta, cu mângăiere blândă pentru lume. O umbră se închină adânc și smerit; părintele se roagă „pentru sufletul creștinesc, pentru sat și bună liniștea... și pacea tuturor...“ pare un crai bătrân ce se închină împăratului lumii „Nașterea Ta Hristoase Dumnezeu răsarit-a lumii lumina cunoștinții... Doamne mărire Ție“.

Încă o închinăciune și sarutând luminata icoană, se desprinde, Păr. Ilie, din loc și în lumina candelăi răspândește umbra staturii sale prin ungherele camerei.

Tie-tac, tie-tac... mai este o flință; ceasul abia acum îl aude. Sunt 3½, mai are timp până la utrenie, ... dar colindătorii trec merau pe sub fereastra lui și nu se abate nimeni cu nici o cântare.

Toți îl ocolesc, de când în biserică în fața preținșilor frunțiși din comună a spus cuvântare de întoarcere la cele sfinte.

Era a doua Duminecă dela intrarea lui în această comună și la sfârșitul sf. Liturgii Păr. Ilie a început o cuvântare din suflet pentru chemarea la biserică și nu știa cum se făcea, că asemănările cu întunecul și fiii lui erau ai-domă situației din sat și asemănătoare celor ce

ascultau. Învățătorul, notarul și învățătorul cel nou cu conducătorul corului se simțiră direct lovii când Păr. Ilie vorbea de despărțirea în paride din Biserica Comunității.

Cuconcoile lor, în sfatul ce îi da mamelor pentru odraslele lor și chemarea la simplitate, vedeau mai bine ca oricine că acest neastâmparat de „popă“ le disvâlue trecutul pe care l-au părăsit doar și nu mai vreau să știe de el ca puțul de găoacea oului din care a ieșit... Cu un cuvânt, Păr. Ilie și-a iscalit soarta păstorilor lui până de picior și amaruri.

Dar nu, el nu se înfricoșează. Uscățiv dar vîguros, el nu încetează cu sfaturile bune, rugăciunea și exemplul bun. El și acum, cu perseverență sfântă, cercetează casele credincioșilor săi, cu toate că i-a ajuns la urechi nota dată de contrarii lui: „sărântocul, umblă după milele voastre, voi nu vedeți?“

Acestea și multe alte icoane întunecate le revede Păr. Ilie totdeauna când rămâne de vorbă cu el însuși, în disperare însă nu cade, fiindcă rugăciunea îi dă puteri noi. Tăria lui stă în tăria faptelor cetite în „Praxil“ și „Apostol“ și el cu puteri noi pornește la cucerirea inimelor pe cari le iubește atât de mult.

Dar... parcă se aude cântând un cor... o colindă. Trebuie să fie aici pe aproape, poate la școală și Păr. Ilie își pleacă bărbia în piept înăbușind o dorință, un suspin... Copiii lui, pastoriții lui, la el nu vin... O, ... și-i iubea atât de mult și le vestea atâtea bucurii... dela ei dorea să audă vestea Crăciunului din acest an.

Note din altă lume ajungeau la el în cameră. Și... i se părea sau era aievea? Cuvintele se auzeau clar:

„Astăzi s'a născut
Cel fără de început...“

— Ilie, ... Ilie, ... se auzi strigând pe șoptite de alături Maria, vino, sunt colindătorii la noi...

— Ce, unde, colindătorii?... nu se poate — inima-i zvâcnea cu putere.

— Tu n'auzi? hai vino cu mine să auzi — și intrând, îl luă de mână, ducându-l în fugă spre fereastra la care se vestea în cântări Crăciunul, tăcut de atâția ani:

„Coboar-a coborît
Lerui Doamne flori de măr...“

Părintelui Ilie i se părea că visează: fulgi de argint, îngeri, stele, lumină multă și Dom-

nul cobora în casa lui... și tăcea, privind fericit departe, unind noaptea aceasta cu sfânta noapte din Viteemul Iudeii.

Maria deschise larg ferestrele și vocile vizitatorilor năvăliră cu vioiciune în casa atât de mult ocolită.

Ultimele voci se pierdură stăruind în noaptea de afară și Maria-i chemă pe toți înăuntru.

— Nu prea avem vreme Doamnă Marie că satul e mare și ne ajunge Moș Crăciun din urmă.

— Dar lăsați că doar e noapte de iarnă și până 'n ziua...

— Veniți, veniți, dragii mei — se amestecă și păr. Ilie cu stăruință de copil, că doar la casă de creștin intrați... și alergă să le deschidă poarta.

Unul câte unul intrară colindătorii pofindu-se unul pe altul și codindu-se. Acestea toate păr. Ilie le lasă pe seama celor trecute și cu ochii jucând în lacrimi de bucurie strângea mâna fiecăruia din ei, schimbând stări sufletești de reîntoarcere și părintele mulțumise.

În asemenea momente vorbele sunt de prisos: lasă, taică, doar suntem oameni, Dumnezeu e fără greșală: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire“.

Și iată cum, în noaptea celui de al șasălea Crăciun în satul N... în care i s'a încredințat păstorirea, păr. Ilie a simțit pentru prima oară fericirea promisă de Mântuitorul lumii pentru sarcina Sa cea ușoară. Și fulgi de zăpadă cădeau lin și îngeri blânzi luminau inimi bătrâne, îmbujorau fețe tinere cari zâmbesc fericite în somn. În satul N... în noaptea sfântă de Crăciun s'a sălășluit pacea...; zăpada căzând mereu, a îngropat patimile și gândurile cele vechi:

„Mila și adevărul s'au întâmpinat
Dreptatea și pacea s'au sărutat“.

Ierodiacon **Justinian.**

**Au sosit și se află de vânzare
la Librăria noastră Diecezană:**

MOLITFELNICE

și

Dumnezeieștile Liturghii

(LITURGHIER) — ediția nouă.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

Continuare)

De: Pr. **Constantin Târziu**
licențiat în teologie.

3. Mănăstirea de Piatră din Caransebeș.

Avea hramul Sf. Gheorghe și era așezată pe locul actualei catedrale din Caransebeș. Având în vedere că episcopia Caransebeșului are o vechime necunoscută, trebuie să tragem concluzia că și mănăstirea avea cel puțin această vechime. Chiliile erau situate pe malul stâng al pârâului care poartă numele de „apa monahilor“¹⁾, amintit cu acest nume încă la 1581.

Amintire despre biserica Sf. Gheorghe face preotul Popescu la 1738 când Caransebeșul a fost ruinat de Turci; la 1752 preotul Daia Miscoviciu numește biserica „sfânta mănăstire cea de piatră din Caransebeș“. Pe o carte se găsește următoarea însemnare: „Acest sobornic este a sfintei mănăstiri a Caransebeșului și când am scris fostau cursul anului 1749 și am scris eu robul lui Dumnezeu R. V.“. În 1759 episcopul Ioan Georgevici așează în prestol o piatră comemorativă²⁾.

4. Mănăstirea din Lugoj.

Vechea biserică din Lugoj cu hramul Sf. Nicolae a fost deasemenă mănăstire. Lucrul acesta se dovedește din faptul că era în afara zidurilor cetății, fiind zidită în stil gotico-bizantin asemenea celei dela Semlac și Vărădia și proistosul ei era îmbrăcat în veșminte semiepiscopale și anume: dolmă roșie, mantie neagră cu căptușala vânăta, camilafcă, metanii și cărja; astfel e întâișat protopopul Gavriil. Se presupune de aci că ar fi fost întemeiată prin sec. XIV—XV și anume de niște călugări veniți din Țara Românească.

A fost restaurată de trei ori, odată la 1726 de Ioan Ratz de Mehadia prefectul districtelor Lugoj, Caransebeș și Lipova. Biserica a ars în 1842, dărîmându-se în 1879 nerămânând decât turnul. Biserica avea un antimis din 19 Iulie 1726 dat de episcopul Maxim Nestorovici și unul din 15 Aprilie 1758 dela episcopul Ioan Georgevici. Avea toate cărțile bisericesti în românește și numai două slavone. Dintre preoții cari au slujit în ea se cunosc Moise Peștișel (ca 1582), Ioan Fogarași (ca 1650), calvinizanți,

1) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 345—6; Șematism p. 67.

2) Șt. Meteș o. c. p. 193.

apoi Andrei și Petru Pestișan († 1792) și Alexa Popovici († 1795), Atanasie Popovici și Marian duhovnicul³⁾.

5. Mănăstirea Călugăra

dela Ciclova.

Mănăstirea Călugăra se află la o depărtare de 2-3 km. de comuna Ciclova Montană spre est într'o vale îngustă. Tradiția poporului arată că încă cu veacuri în urmă acest loc era sfânt.

În urma unor semne minunate petrecute în ziua de 8 Iulie 1858 s'a descoperit o peșteră făcută de mâini omenești și locuința unui călugăr în care s'au aflat icoane și alte lucruri bisericesti, precum și moaște petrificate.

Descoperirea aceasta determină pe teologul Alexie Nediciu fiul parohului cu același nume din Ciclova să intre în tagma călugărească fiind făcut ieromonah de către episcopul Vârșetului, Emilian Chengelaț în Februarie 1860.

Dorind să zidească o mănăstire pe locul descoperirii pleacă la Viena unde colectează bani și odoare și începe zidirea ei în 1860 fiind sfințită la 1 Octombrie 1861. Primul monah moare la 20 Iulie 1862, iar mănăstirea rămâne în administrarea parohiei Ciclova până în 1889, când trece în administrarea Răcăjdiei⁴⁾. Azi rezidă aci un singur monah, care este și starețul mănăstirii, anume Vartolomeiu Durain.

(Urmează)

3) Șt. Meteș o. c. p. 196—197; N. Tincu-Velea o. c. p. 184; Șematism p. 65—66; Dr. G. Popoviciu: Uniunea p. 6 not. 4.
4) „Foaia Diecezană” An. XXXIX. No. 45 p. 2—3.

Tuturor celorlor, colaboratorilor și prietenilor noștri le dorim să petreacă sfințele sărbători ale Nașterii Domnului în creștinească înțelegere, în pace și deplină fericire.

Ș T I R I

Investirea P. S. Dr. Stan al Maramureșului s'a făcut în cadrul unei impunătoare solemnități în ziua de 16 Decembrie a. c. M. S. Regele a avut cuvinte și îndemnuri deosebit de frumoase pentru întâiul episcop al reînălțatului eparhii pentru țara întâilor descălători.

Sfințirea bisericii din Bocșa-română. Duminică trecută, în 18 I. c. s'a săvârșit cu mare pompă sfințirea bisericii noastre din Bocșa-română. În vara acestui an sfântului lăcaș a fost pictat cu concursul binecredincioșilor noștri creștini de acolo și jur, stimulați de preoții noștri Gh. Muntean, P. Vuc și C. Ișfan Stan de acolo. Cu tot timpul geros Prea Sfințitul Părinte Episcop a săvârșit sfințirea în cadre impresionante. Dealtfel în numărul viitor al foii vom publica o dare de seama amănunțită despre decursul solemnităților.

Distincție. Prea Sfințitul Părinte Episcop a distins cu dreptul de a purta blane roșii pe părintele Vichentie Pirtea din Sinersig. Sfinția Sa are merite frumoase pe terenul realizărilor în parohie unde: a zidit biserică, casă culturală, cooperativă etc., iar ca exponent al preoției a contribuit la multe îmbunătățiri ale stării confratilor săi. Felicitările noastre!

„**Frontul renașterii naționale**” se numește noul partid politic, unic, înființat zilele acestea prin decret-lege la noi. Partidul a luat ființă pe urma cererii celor mai distinse personalități din Țară și cu voia și încuviințarea Majestații Sale Regelui Carol II., având ca deviză — cum însuși numele arată — redeşterea Țării noastre Românești. Întreaga suflare românească a primit cu bucurie vestea înființării partidului, grăbind să se înscrie în cadrele acestuia.

Mulțumită publică. Comuna bisericască Mătnicul-Mare și pe aceasta cale mulțumește D-lui Panaît Boitan, Prefectul județului Severin pentru ajutorul de 1500 kgr. var, necesar la zidirea supra-edificatelor casei parohiale pe care a binevoit a ni-l dăru.

Fapta cea bună a d-sale să fie o nouă mărgăritară în cununa de fapte nobile și mărețe impletită de d-sa decând bunul Dumnezeu l-a învrednicit a fi în fruntea acestui județ. Pr. Iova Draghina.

Cereri de licențiere Timiș-Torontal aduce la cunoștință comenților aflați la vatră și cari fac parte din elementele muncii (Contingentele 1935—1911) precum și conținerilor de rezervă ca: viza livretelor model E. și a comențelor M. E. I. începe la data de 8 Ianuarie și se termină la 1 Martie 1939, fiind toți obligați a se prezenta la viza după itinerarul ce se va publica în curând. Omi. preoți sunt rugați să comunice credincioșilor lor — pe căi și privesc — acest aviz, îndemnându-i să-și facă necesa datorie cetățenească și ostășească din convingere, deci cu toată inima.

A apărut

aflându-se de vânzare la

Librăria Diecezană:

Călăuza Stuparului

de: N. Nicolescu și G. Stoinescu. — Ediția VII.

Prețul: 90 Lei.

Salarile pe luna Decembrie au fost ridicate dela Stat la începutul săptămânii de dinaintea sf. sărbători, și în mare parte s'au și distribuit. Rețineri nu s'au făcut.

Note oficiale

Nr. 7776 Sc 1938.

Un comitet de inițiativă compus din personalități culturale din Timișoara și Ținutul Timiș a hotărât să editeze, sub patronajul Esc. Sale Dlui Rezydent Regal Dr. Alexandru Marta o gazeta pentru poporul din acest Ținut.

Gazeta se intitulează „Luminătorul” și va fi un adevărat focar de lumină pentru populația satelor noastre.

Dreptaceea invităm On. Preoțime să-și dea tot tributul la răspândirea gazetei, atrăgând și de pe amvon luarea aminte a credincioșilor asupra foloaselor ce le vor avea ei și familiile lor, dacă introduc în căminele lor lumina de slovă românească scrisă cinstit de cărturarii acestui Ținut.

Caransebeș în 20 Decembrie 1938.

Episcopul:

† VASILE

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Nr. Port. 100/1932.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul șef portărel de pe lângă Tribunalu Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș sub Nr. 5391—5393.1927, efeptuindu-se execuțiunea la 17 Noemvrie 1938 în favorul următoarei Bancă Banatului reprez. prin adv. Dr. Mihail Feneșan din Caransebeș contra urmăriților, pentru suma de 41.000 lei capital și acces., mobilele sechestrate și suprasechestrate cari s'au prețuit în 56.000 lei și anume: două sute optzeci metri ster lemne de foc cl. I-a fag țapligă se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma încheierei Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr 5301/1938 G. pentru încasarea creanței de 41.000 lei capital cu dobânda legală dela 29 Ianuarie 1931 și spese de 2057 Lei stabilite până în prezent, **se fixează licitație pe ziua de 4 Ianuarie 1939 la orele 15 în gara din Armeniș locul depozitări** și toți aceia care au voie a cumpăra, sunt invitați cu aceia observare ca mobilele mai sus menționate în baza art. 107, 108 din Legea LX. din 1881, se vor vinde celor

cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întrucât mobilele supuse licitației s'au mai sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori, și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a legii LX. din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș la 17 Decembrie 1938.

Șef portărel **Dr. C. Stângu.**

Nou! **Nou!**

Au sosit în depozitul

LIBRĂRIEI DICEZANE

și se află de vânzare
următoarele obiecte
bisericești :

CRUCI, LITIERE,

CANDELE
diferite mărimi,

COROANE,

CHIVOTU R
din metal,

CĂDELNITE,

CANDELE
pentru școli,

COPII,

DISCURI, STELUȚE,

LINGURIȚE,

PRĂZNICARE,

ICOANE
din metal

**toate lucrute în stil bizantin
cu prețuri reduse.**